

PRAKTISCHE DENKERS

over infra, geo, archeo en milieu

**Archeologisch bureauonderzoek Limmerpolder
locatie 14-1 en 14-2 te Castricum,
gemeente Castricum (NH)**

opdrachtgever	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
datum	3 augustus 2021
auteur	G.J. de Roller
projectleider	V. Muijskens
projectnummer	20301197
versie	1.0
status	concept
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2021-82

**Protocol
4002**

MUG-projectnummer	20301197
Opdrachtgever	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Postbus 250, 1700 AG Heerhugowaard T: 072 582 82 82 E: -
MUG-publicatie	2021-82
Bevoegd gezag	Gemeente Castricum Beleidsmedewerker archeologie Postbus 1301 1900 BH Castricum T: 14 0251 E: info@castricum.nl
Adviseur bevoegd gezag	-
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoekmeldingsnummer	50985419100
Tekst	G.J. de Roller
Afbeeldingen	MUG Ingenieursbureau b.v., tenzij anders vermeld
Redactie en autorisatie	M.E. van Kruining
Status	concept
Datum	3 augustus 2021
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	2
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	2
1.3 Ontwikkelingsplannen opdrachtgever	2
1.4 Objectgegevens	4
1.5 Doel van het onderzoek	5
1.6 Gemeentelijk beleid	5
2 Het bureauonderzoek	6
2.1 De opzet van het onderzoek	6
2.2 Huidige situatie	6
2.3 Aardwetenschappelijke situatie	6
2.4 Bekende archeologische waarden	9
2.5 Historische situatie en bouwhistorische waarden	11
2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	12
3 Conclusie en advies	13
3.1 Conclusie	13
3.2 Advies	13
Literatuur en bronnen	14

Samenvatting

Advies

MUG Ingenieursbureau b.v. adviseert om op locatie 14-2 een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren om na te gaan of hier bodemlagen met mogelijke archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen ingreep. Voor locatie 14-1 adviseert MUG Ingenieursbureau b.v. om geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren. De bodemverstoring door het aanbrengen van een damwand in de bestaande sloot is minimaal.

Samenvatting onderzoek

Voor beide onderzoekslocaties geldt een hoge trefkans op archeologische resten uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen. Omdat de locaties altijd in een agrarisch gebied hebben gelegen is de verwachting dat eventuele archeologische resten goed behouden zijn. Alleen de aanleg van de N513 kan voor bodemverstoringen gezorgd hebben. De geplande ingreep op locatie 14-1 is zeer beperkt. In een bestaande sloot wordt een damwand aangebracht die voorzien is van een klepstuw. Op de locatie 14-2 is de ingreep groter door het aanbrengen van een duiker, een betonput met stuwklep en het uitgraven van een watertoevoer naar de stuwklep.

Het bevoegd gezag, gemeente Castricum, besluit hoe verder wordt omgegaan met het archeologisch erfgoed op basis van het bovenstaande advies.

Het onderzoek is met zorg uitgevoerd. Indien toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, geldt de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij onze minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS). De melding dient ook bij de gemeente gedaan worden (zie colofon voor contactgegevens).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

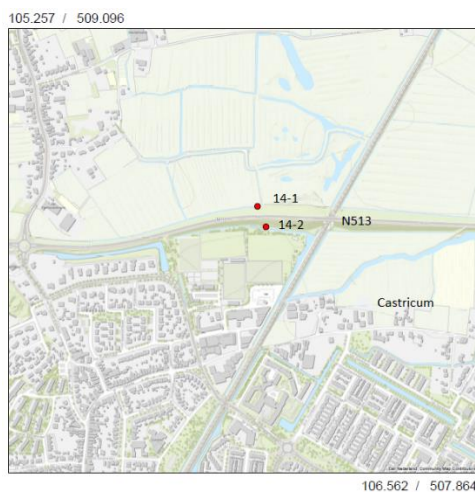
Aanleiding tot het hier beschreven archeologische bureauonderzoek zijn de plannen voor de verbetering van het watersysteem binnen de Groot Limmerpolder door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Door deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische resten bedreigd. Conform de Erfgoedwet is het onderzoeksgebied eerst onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van BRL 4000, protocol 4002.¹

Tabel 1.1 Overzicht inzet tijd en personeel

Onderdeel onderzoek	Naam	Actor status	Datum
opstellen bureauonderzoek	G.J. de Roller	senior KNA-archeoloog	22-7-2021
projectleiding	V. Muijskens		

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee locaties die aan weerskanten, noord en zuid, van de N513 liggen, ten noorden van Castricum. Locatie 14-1 ligt ten noorden van deze weg en locatie 14-2 ligt ten zuiden van deze weg (zie afbeelding 1). De onderzoeksgebieden zijn in gebruik als berm/slootoever en begroeid met struikgewas. De maaiveldhoogte ligt op circa 0,2 m+NAP.

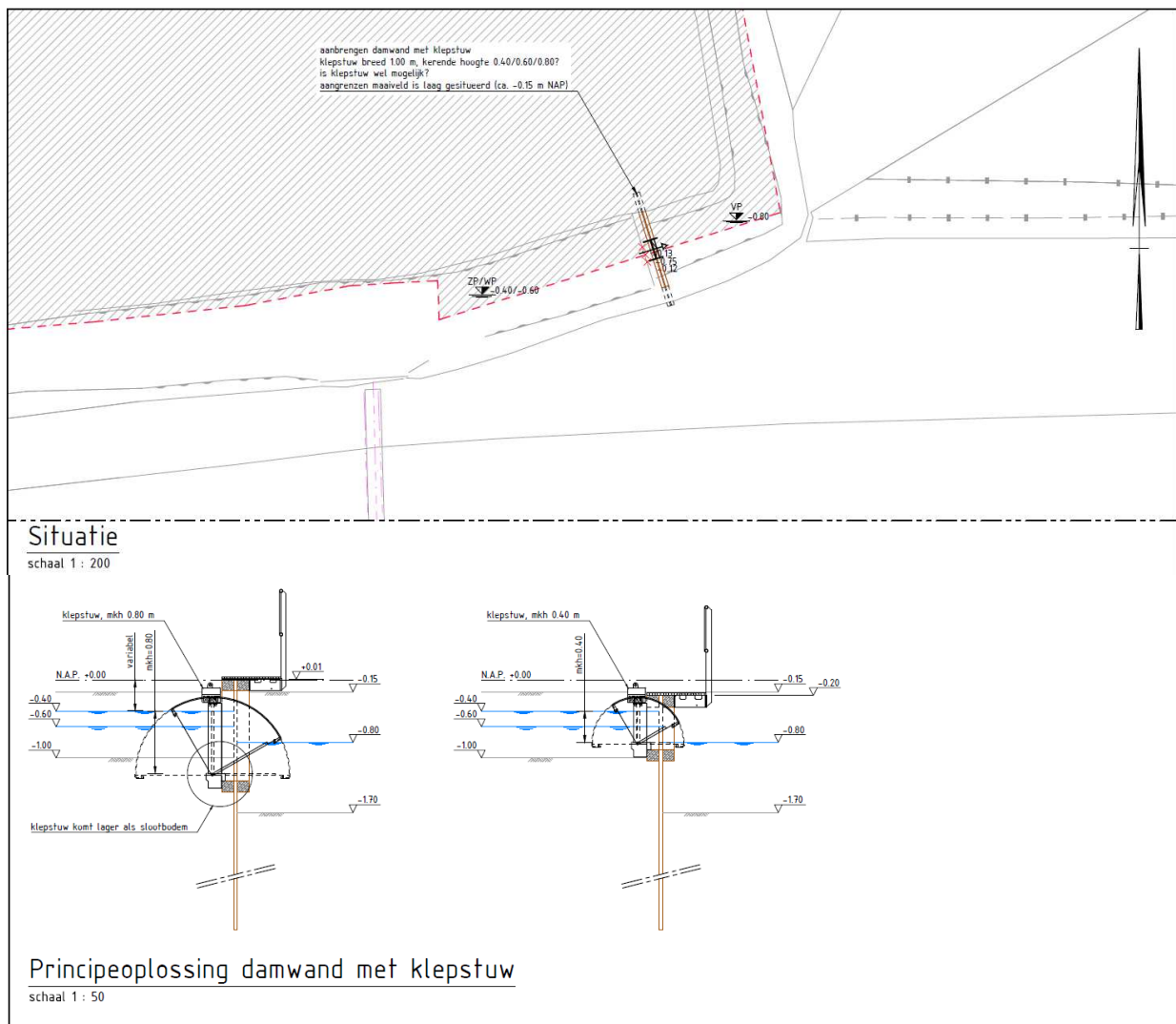

Afbeelding 1. Uitsnede van de topografische kaart waarop de onderzoeksgebieden met twee rode stippen zijn aangegeven (bron: Topografische Dienst Nederland/Esri Nederland & Community Maps Contributors)

1.3 Ontwikkelingsplannen opdrachtgever

Op locatie 14-1 wordt een klepstuw aangebracht. Deze stuw met klep komt loodrecht op de sloot te staan (zie afbeelding 2). De onderkant van de klep komt op circa 1,2 m-NAP te liggen. Op locatie 14-2 komt een klepstuw met daarachter een duiker die evenwijdig aan de sloot komt te liggen (zie afbeelding 3). De bodem van de stuw komt op circa 1,7 m-NAP te liggen en de put die bij deze stuw hoort wordt mogelijk onderheid. De achter de put liggende duiker ligt op een diepte van circa 1,4 m-NAP en heeft een diameter van 60 cm. Bij de stuw wordt een beschoeiing aangebracht en een inspringing in de slootoever die als toevoer moet dienen.

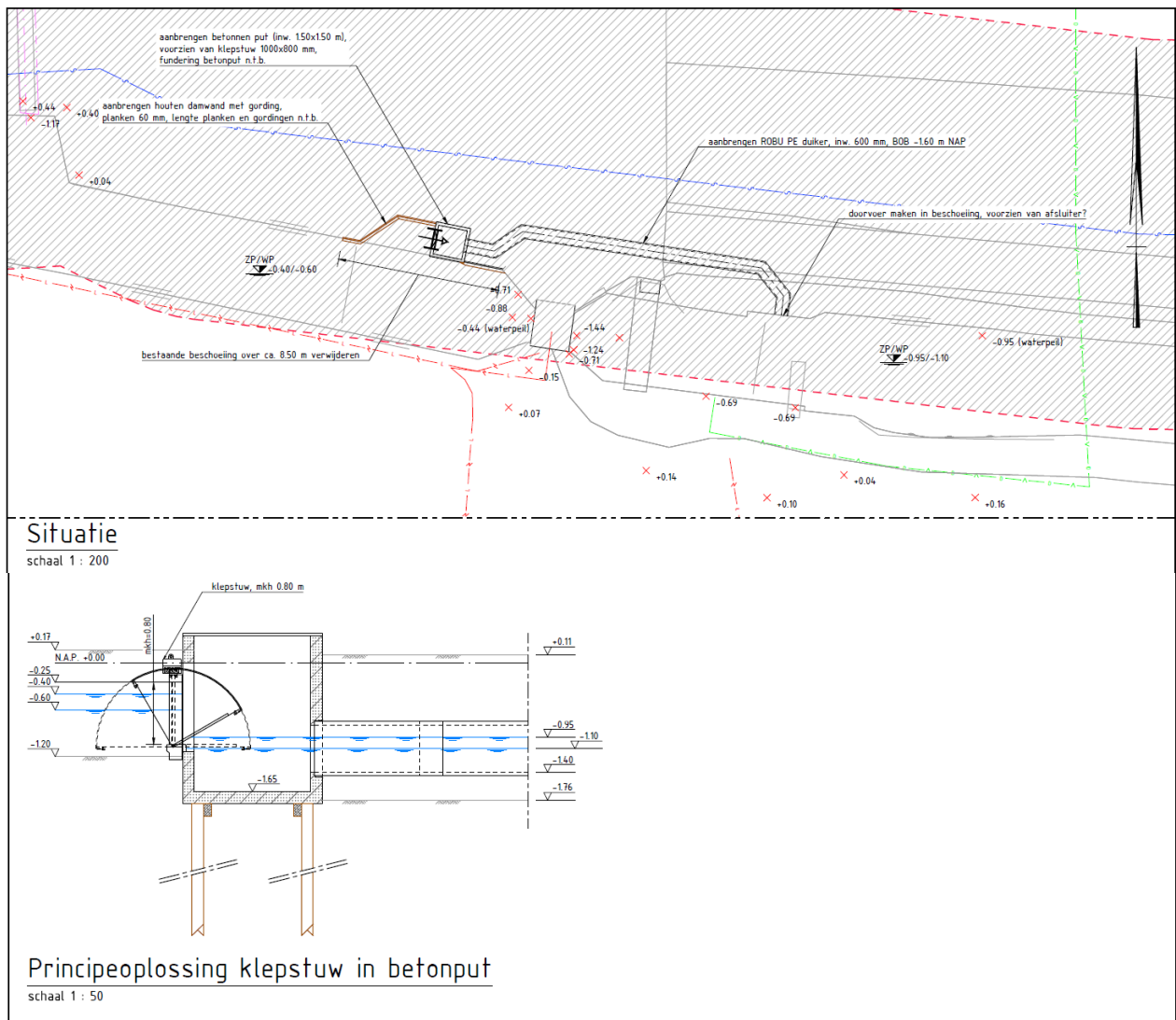
¹ Inzage in BRL 4000 zie <https://www.sikb.nl/archeologie/richtlijnen/brl-4000>

Locatie 14-1

schaal 1 : 50 en 1 : 200

Afbeelding 2. Ingrenen op locatie 14-1 (bron: opdrachtgever)

Locatie 14-2

schaal 1 : 50 en 1 : 200

Afbeelding 3. Ingrepen op locatie 14-2 (bron: opdrachtgever)

1.4 Objectgegevens

Tabel 1.2 Algemene gegevens van de onderzoeksgebieden

Provincie	Noord-Holland
gemeente	Castricum
plaats	Castricum
toponiem	N513
centrumcoördinaat	105.945/508.604 locatie 14-1 105.972/508.828 locatie 14-2
oppervlakte onderzoeksgebied	2 m ² locatie 14-1 30 m ² locatie 14-2

1.5 Doel van het onderzoek

Het doel van dit bureauonderzoek is het opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor het onderzoeksgebied.

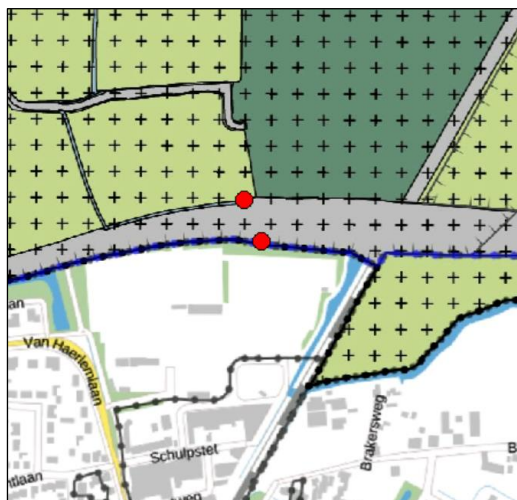
1.6 Gemeentelijk beleid

De richtlijnen² van gemeente Castricum zijn opgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied Castricum'. De beide onderzoekslocaties liggen in een zone met dubbelbestemming 'Waarde Archeologie 2'. Voor deze gebieden geldt: het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in artikel 34.1 bedoelde gronden de volgende andere werken uit te voeren:

- het afgraven, woelen, menging, diepploegen, egaliseren en ontginnen en aanleggen van drainage;
- het ophogen van gronden met een pakket van 1 m of hoger;
- het aanleggen, vergraven, verruimen, baggeren of dempen van sloten, vijvers en andere watergangen;
- het verlagen of verhogen van het grondwaterpeil;
- het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
- het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

Het bovengenoemde verbod is niet van toepassing, indien:

- de oppervlakte van het werk kleiner is dan 500 m² of de groundbewerking niet dieper is dan 0,4 m vanaf het maaiveld.

Afbeelding 4. Uitsnede van de kaart van het bestemmingsplan 'Buitengebied Castricum' waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven. De dubbelbestemming is met plustekens aangegeven (bron: Esri Nederland en <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/>)

Op de maatregelenkaart voor het archeologiebeleid van gemeente Castricum zijn de onderzoeksgebieden aangegeven als categorie 4 met een onderzoeksverplichting bij ingrepen die groter dan 500 m² zijn en dieper dan 40 cm-mv (Alkemade et. al. 2011).

De diepte van de ingrepen op beide locaties overschrijdt de vrijstellingsgrens van 40 cm-mv uit het bestemmingsplan en de maatregelenkaart.

² Inzage beleid via <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/>

2 Het bureauonderzoek

2.1 De opzet van het onderzoek

Op basis van informatie over bekende archeologische, historische en aardkundige waarden, is de gespecificeerde, archeologische verwachting voor het onderzoeksgebied opgesteld. Hierin is beschreven of er archeologische resten aanwezig kunnen zijn in het onderzoeksgebied en wat de potentiële aard, datering en omvang hiervan is. Daarnaast is bekeken of en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden in het onderzoeksgebied een bedreiging vormen voor het verwachte bodemarchief. Indien er van bedreiging van het bodemarchief sprake is, is geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening kan worden gehouden. Voor inzage in de gehanteerde periode- en tijdsindeling wordt verwezen naar tabel 2.1.

Tabel 2.1 Vereenvoudigde archeologische tijdsschaal (bron: Brandt et al. 1992)

Periode	Van	Tot
oude steentijd of paleolithicum	-	8800 voor Chr.
midden steentijd of mesolithicum	8800 voor Chr.	4900 voor Chr.
nieuwe steentijd of neolithicum	5300 voor Chr.	2000 voor Chr.
bronstijd	2000 voor Chr.	800 voor Chr.
ijzertijd	800 voor Chr.	12 voor Chr.
romeinse tijd	12 voor Chr.	450 na Chr.
vroege middeleeuwen	450 na Chr.	1050 na Chr.
late middeleeuwen	1050 na Chr.	1500 na Chr.
nieuwe tijd	1500 na Chr.	heden

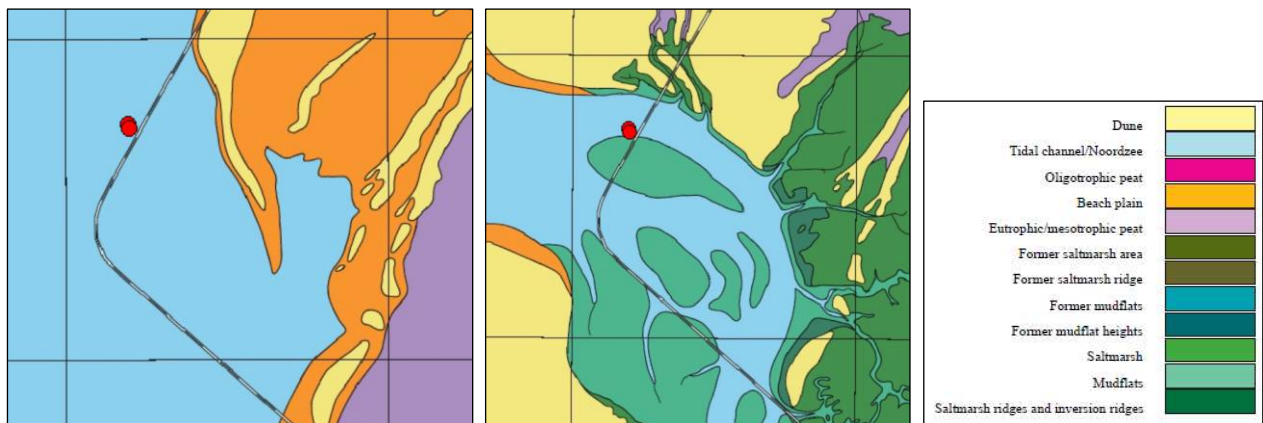
2.2 Huidige situatie

De onderzoekslocaties liggen in de berm/sloot van de N513. Deze berm is begroeid met struikgewas. Binnen de onderzoekslocaties liggen geen kabels en leidingen.

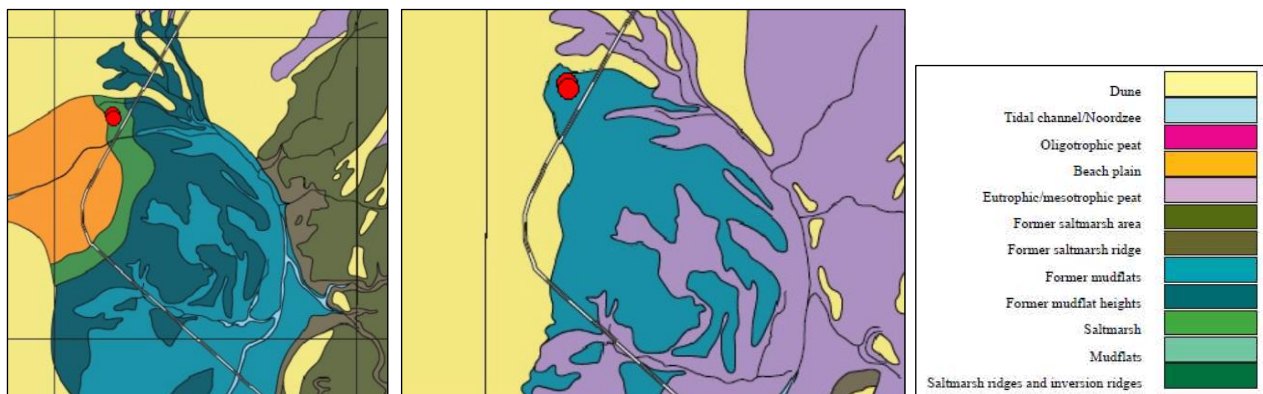
2.3 Aardwetenschappelijke situatie

De trefkans op archeologie wordt sterk bepaald door het type landschap. Er is altijd een relatie tussen de situering van archeologische vindplaatsen en de mogelijkheden die het landschap voor bewoning en gebruik bood, vaak samenhangend met specifieke landschapselementen. Deze relatie kan verschillen per archeologische periode en per complextype. Aan de hand van de geraadpleegde aardkundige gegevens kunnen uitspraken worden gedaan over de gebruiksmogelijkheden van het landschap door de mens in de verschillende archeologische perioden.

Op de waarden- en verwachtingskaart van het archeologiebeleid van gemeente Castricum liggen de onderzoeksgebieden binnen het Oer-IJ (Alkemade *et al.* 2011, Kok 2008). Rond 2500 v. Chr. ligt het onderzoeksgebied in het Oer-IJ (zie afbeelding 5, links). Rond 500 v. Chr. begint het Oer-IJ estuarium nabij de onderzoekslocaties dicht te slibben en ontstaat een zoutwatermoeras (lichtgroen op afbeelding 5, rechts). Rond het begin van de jaartelling is het Oer-IJ estuarium vrijwel geheel dichtgeslibd. De onderzoeksgebieden liggen nu op een kweldervlakte/-rug (donkergroen op afbeelding 6, links). Rond 1000 liggen de onderzoeksgebieden tegen de binnenrand van de duinen aan op de voormalige kweldervlakte (blauwpaars op afbeelding 6, rechts).

Afbeelding 5. Links: uitsnede van de kaart met de situatie uit 2500 v. Chr., rechts: uitsnede van de kaart met de situatie 500 v. Chr. De onderzoeksgebieden zijn met rode stippen aangegeven (bron: Kok 2008)

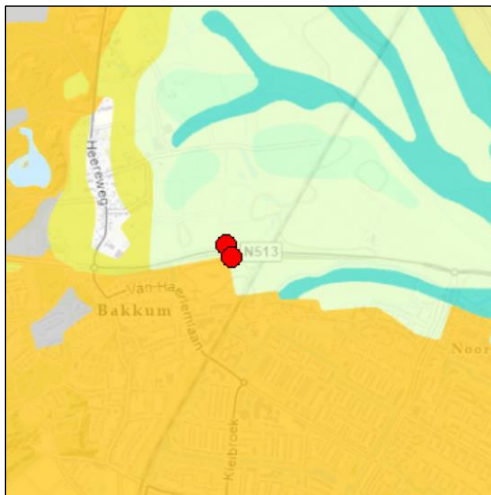

Afbeelding 6. Links: uitsnede van de kaart met de situatie uit het jaar nul, rechts: uitsnede van de kaart met de situatie uit het jaar 1000. De onderzoeksgebieden zijn met rode stippen aangegeven (bron: Kok 2008)

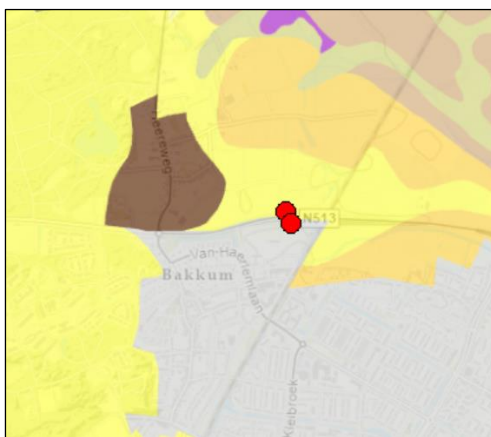
De onderzoeksgebieden liggen volgens de geomorfologische kaart binnen een binnendelta nabij de rand van kustduinen (lichtgeel, respectievelijk donkergeel op afbeelding 7). Dit beeld komt overeen met de kaarten van Kok (2008).

Volgens de bodemkaart liggen de onderzoekslocaties op de grens van vlakvaaggronden die uit zand bestaan naar niet gekarteerd gebied dat tot de bebouwde kom behoort (lichtgeel en grijs op afbeelding 7). Vaaggronden zijn relatief jonge gronden waarin nog geen duidelijke bodemvorming aanwezig is (Koeslag 1970, Berendsen 2005).

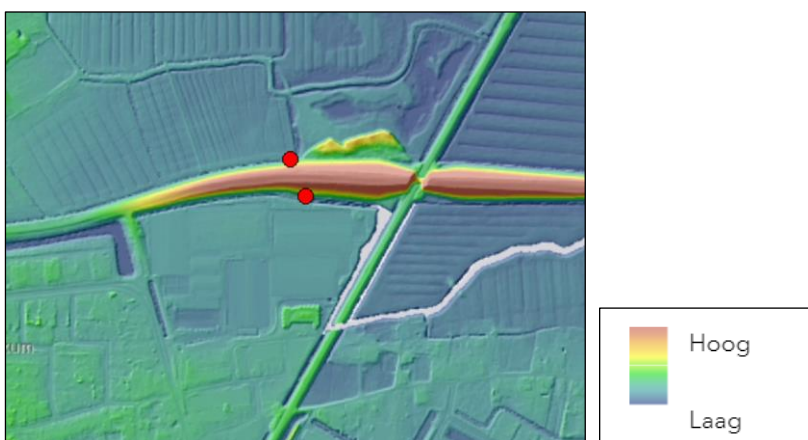
Op het kaartbeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland overheerst het viaduct over de spoorbaan het beeld. De omgeving van de onderzoekslocaties bestaat uit een vlakte met weinig reliëf (zie afbeelding 8). Aan de noordkant van de N513, ten oosten van locatie 14-1, ligt een kunstmatige heuvel. Het terrein zelf ligt van nature op een hoogte van circa 0,2 m+NAP.

Afbeelding 7. Uitsnede van de geomorfologische kaart waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven. Donkergeel: kustduinen, lichtgeel: binnendelta (bron: Esri Nederland)

Afbeelding 8. Uitsnede van de bodemkaart waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven. Lichtgeel: vlakvaaggrond, grijs: niet gekarteerd (bron: Esri Nederland)

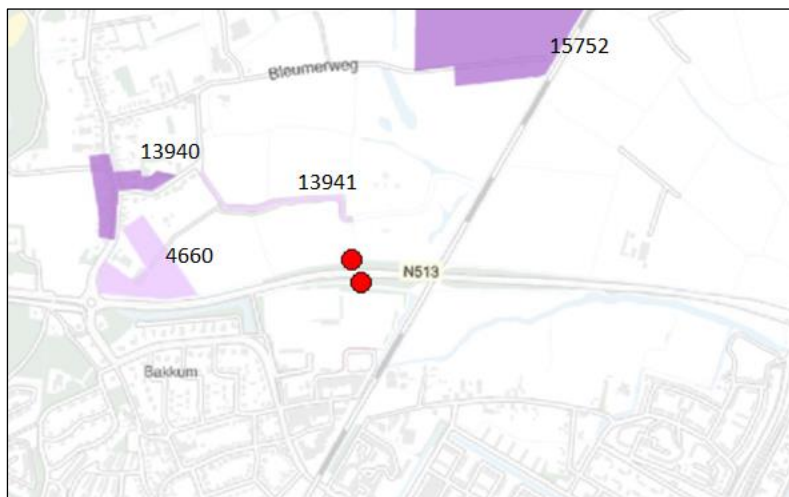
Afbeelding 9. Uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven (bron: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>)

2.4 Bekende archeologische waarden

Uit de gegevens in Archis blijkt dat er ten westen en noorden van de onderzoekslocaties AMK-terreinen liggen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van de AMK-terreinen (zie ook afbeelding 10).

Tabel 2.2 Overzicht van de AMK-terreinen nabij de onderzoekslocaties

15752	Dit is een terrein van hoge archeologische waarde. Er bevinden zich hier sporen van bewoning uit de middeleeuwen en de restanten van een middeleeuwse dijk. De archeologische resten bevinden zich in de top van kwelderafzettingen.
13940	Dit is een terrein van hoge archeologische waarde. Het betreft de historische kern van het dorp Bakkum.
13941	Dit is een terrein van archeologisch waarde met de resten van een dijk. Het Zuiddijkje is deels nog aanwezig en wordt deels gevormd door een perceelsgrens. De dijk levert zowel in wetenschappelijk-, cultuurhistorisch- als cultuurlandschappelijk opzicht een bijdrage aan de ontginningsgeschiedenis van het gebied. De ouderdom is laat 12 ^e eeuw.
4660	Dit is een terrein van archeologische waarde met sporen van bewoning en sporen van landbouw uit de vroege middeleeuwen. Op dit terrein bevinden zich op een diepte van meer dan 0,9 m-mv sporen van beakkering en bodenvorming. Duidelijke aanwijzingen voor bewoning zijn nog niet vastgesteld.

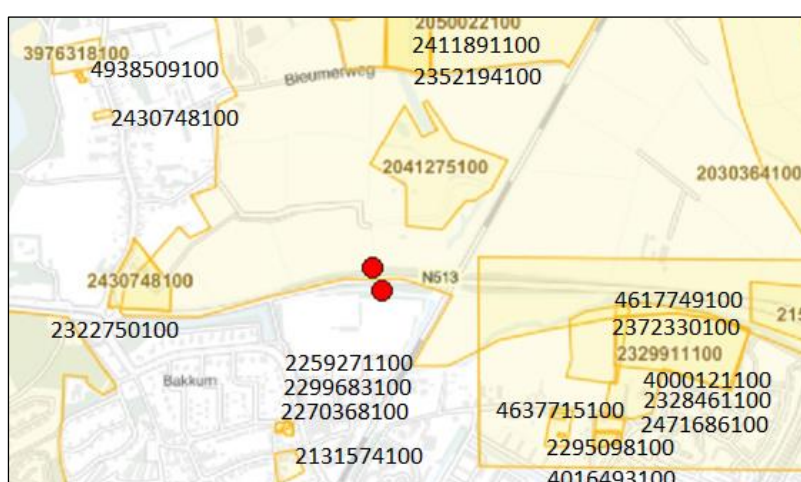
Afbeelding 10. Uitsnede van de kaart met AMK-terreinen uit Archis, de paarse vlakken. De onderzoekslocaties zijn met rode stippen aangegeven (bron: Esri Nederland en <https://archis.cultureelerfgoed.nl/>)

Rond de onderzoekslocaties zijn veel archeologische onderzoeken uitgevoerd. Onderzoekslocatie 14-1 ligt binnen een grote onderzoeksmelding, nummer 2030364100 (zie afbeelding 11). Tabel 2.3 geeft een overzicht van de onderzoeksmeldingen rond de onderzoekslocaties.

Tabel 2.3 Overzicht van de onderzoeksmeldingen rond het onderzoekslocaties

2030364100	Dit betreft de onderzoekslocatie waarbinnen onderzoeksgebied 14-1 ligt. Uit het bureauonderzoek blijkt dat de geestgronden al vanaf 200 v. Chr. bewoond zijn. In de late ijzertijd en Romeinse tijd zijn de hoge wadplaten en overslaggronden bewoond. In de middeleeuwen wordt het gebied onbewoonbaar door wateroverlast maar ontstaan ook de eerste bedijkingen. In de late middeleeuwen worden de geestgronden en veengronden bewoond maar deze bewoning zorgt ook voor verstoring van oude archeologische sporen (Ravesloot & Perk 1987).
2041275100	Proefsleuvenonderzoek waarbij middeleeuwse sloten en een tankgracht uit de Tweede Wereldoorlog zijn gevonden (Vaars & van den Berg 2003).
2050022100	Betreft een booronderzoek naar een oude dijk waarbij ook een cultuurlaag is aangetroffen met huttenleem en middeleeuws en Romeins aardewerk (De Kort 2004).
2411891100	Proefsleuvenonderzoek waarbij paalkuilen en sloten met aardewerk zijn gevonden uit de ijzertijd-Romeinse tijd en de late middeleeuwen (Van der Laan 2012).
2352194100	Betreft een bureau-booronderzoek waarbij kwelderafzettingen en strandwallen zijn gevonden op gemiddeld 40 cm-mv. De toekomstige ingrepen zijn minder diep. Er is geen vervolgonderzoek aanbevolen (Coppens & de Kruif 2011). Toch is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij

	nederzettingsresten uit de ijzertijd-Romeinse tijd zijn gevonden en een huisplattegrond uit de late middeleeuwen (De Groot & Van der Laan 2012).
3976318100	Booronderzoek waarbij strandzand is aangetroffen met in de top een matig humeus akkerdek. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen (Exaltus 2015).
4938509100	Van dit bureauonderzoek uit 2021 zijn nog geen gegevens in Archis of Danseasy beschikbaar.
2430748100	Dit is een booronderzoek waarbij een akkerlaag op 3,17 m-NAP is aangetroffen. De verstoringsdiepte reikt minder diep. Er is geen vervolgonderzoek aanbevolen (Médard & Vaars 2014).
2322750100	Betreft een booronderzoek waarvan verder geen data beschikbaar zijn (Weerheijm et.al. 2011).
2270368100	Dit betreft een booronderzoek waarbij een bewoningslaag is aangetroffen uit de ijzertijd of middeleeuwen (Verduin 2010).
2299683100	Proefsleuvenonderzoek dat hoort bij 227036810. Hierbij zijn vindplaatsen uit de middeleeuwen en nieuwetijd aangetroffen (Verduin 2011).
2259271100	Betreft een bureauonderzoek met als advies een booronderzoek uit te voeren (Klooster 2009). Dit onderzoek hoort bij 2270368100
2131574100	Betreft een bureauonderzoek waaruit een grote trefkans op resten uit Romeinse tijd en middeleeuwen blijkt. Het advies is een archeologische begeleiding (Nyst 2006).
2329911100	Betreft een bureauonderzoek. Vanwege de ligging in het Oer-IJ estuarium is er grote kans op resten uit de Romeinse tijd. Het advies is een booronderzoek (De Koning & Poulus 2011).
2372330100	Proefsleuvenonderzoek waarbij resten uit late ijzertijd zijn aangetroffen en paalkuilen die niet nader te dateren zijn. Verder zijn geulen aanwezig. Het advies is deze verder te onderzoeken (de Koning et.al. 2012).
4016493100	Betreft een bureauonderzoek. Door de ligging in Oer-IJ estuarium bestaat een grote kans op archeologische resten uit late ijzertijd en middeleeuwen. Er is booronderzoek aanbevolen (Honigh 2016).
4617749100	Betreft een booronderzoek waarbij geen archeologische niveaus zijn aangetroffen. Er is geen vervolgonderzoek aanbevolen (Tuinman 2018).
2295098100	Betreft een bureau-booronderzoek dat geen aanleiding geeft tot vervolgonderzoek (Ham 2010).
4637715100	Karterend booronderzoek waarbij geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen. Het gebied is vrijgegeven (Schorn 2018).
2471686100	Betreft een booronderzoek waarbij een laat middeleeuwse akkerlaag (esdek) is aangetroffen. Er is een proefsleuvenonderzoek aanbevolen (Médard 2015).
2328461100	Betreft een bureauonderzoek waarbij sporen uit Romeinse tijd en vroege middeleeuwen worden verwacht. Er is vervolgonderzoek aanbevolen (Poulus 2012).
4000121100	Proefsleuvenonderzoek waarbij akkerlagen en met akker- of tuinwerkzaamheden samenhangende sporen zoals spitsporen en grondverbeteringskuilen uit de nieuwe tijd zijn aangetroffen. Deze zijn niet behoudenswaardig en het gebied is vrijgegeven (Médard & Vaars 2016).

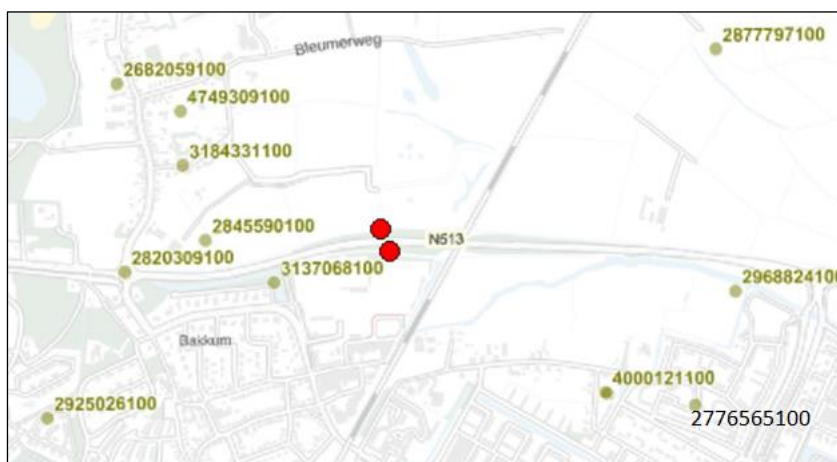

Afbeelding 11. Uitsnede van de kaart met onderzoeksmeldingen uit Archis, gele vlakken, waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven (bron: Esri Nederland en <https://archis.cultureelerfgoed.nl/>)

Vooraf binnen de bebouwde kom rond de onderzoekslocaties zijn vondstmeldingen gedaan (zie afbeelding 12). Tabel 2.4 geeft een overzicht van deze vondstmeldingen.

Tabel 2.4 Overzicht vondstmeldingen

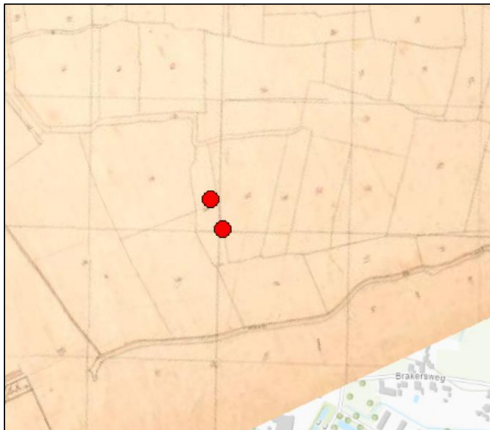
2877797100	Dit betreft de ongepubliceerde vondst uit 1985 van ijzertijd aardewerk.
2682059100	Betreft de vondst van baksteenpuin en nieuwetijds aardewerk (Sprangers & Warning 2015).
4749309100	Betreft een metaaldetectorvondst van een Romeins oorlepeltje. Een literatuurvermelding ontbreekt.
3184331100	Betreft aardewerk uit Romeinse tijd en middeleeuwen, gevonden in een niet archeologische boring in 1978. Een literatuurvermelding ontbreekt.
2845590100	Betreft laatmiddeleeuws aardewerk. Hoort bij onderzoeksmelding 2030364100.
2820309100	Betreft de vondst van een zilveren sceatta uit de vroege middeleeuwen (Woltering 1989).
3137068100	Betreft de vondst uit 1950 van een vuurstenen vuurslag. Een literatuurvermelding ontbreekt.
2925026100	Betreft de vondst uit 1950 van een mesolithische spits. Een literatuurvermelding ontbreekt.
2776465100	Betreft laat middeleeuws aardewerk dat in 1978 is gevonden. Een literatuurvermelding ontbreekt.
2968824100	Betreft aardewerk uit de Romeinse tijd, gevonden in 1985. Een literatuurvermelding ontbreekt.
4000121100	Betreft spitsporen uit de nieuwe tijd die horen bij het onderzoek met hetzelfde nummer.

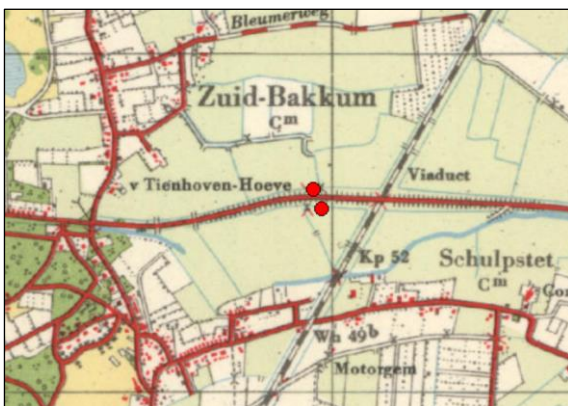
Afbeelding 12. Uitsnede van de kaart met vondstmeldingen uit Archis, stippen, waarop de onderzoekslocaties met rode stippen zijn aangegeven (bron: Esri Nederland en <https://archis.cultureelerfgoed.nl/>)

2.5 Historische situatie en bouwhistorische waarden

Uit de kadastrale kaart 1811-1832 blijkt dat de onderzoeklocaties in agrarisch gebied liggen. Beide locaties liggen dan op sloten (zie afbeelding 13, links). Op de kaart uit 1870 is het toekomstige tracé van de spoorlijn al met een dubbele stippellijn aangegeven (zie afbeelding 13, rechts). In de jaren '80 van de 19e eeuw wordt de spoorlijn aangelegd. Hierna vinden er tot het midden van de vorige eeuw geen ingrijpende wijzigingen plaats. In het midden van de vorige eeuw wordt de N513 aangelegd (zie afbeelding 14, links). Dan vinden ook nabij de onderzoeklocaties slootdempingen plaats. In de jaren '70 van de vorige eeuw groeit Castricum sterk. Rond het jaar 2000 vinden perceelvergrotingen plaats in het landelijk gebied. In deze periode worden ten noordoosten van de onderzoeklocaties een slenk en poelen gegraven en vindt vernatting van deze percelen plaats. Langs de N513, bij locatie 14-1, wordt dan een heuvel aangebracht (zie afbeelding 14, rechts).

Afbeelding 13. Links: Uitsnede van de kadastrale kaart 1811-1832, rechts: uitsnede van de kaart uit 1870. De onderzoekslocaties zijn met rode stippen aangegeven (bronnen: <https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>, Esri Nederland en gemeentekaart)

Afbeelding 14. Links: uitsnede van de kaart uit 1985, rechts: kaart uit 2002. De onderzoekslocaties zijn met rode stippen aangegeven (bron: Esri Nederland en gemeentekaart)

2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De onderzoekslocaties liggen binnen kwelderafzettingen van het Oer-IJ estuarium. Op deze afzettingen zijn op diverse plaatsen in de directe omgeving bewoningssporen uit de late ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen gevonden. De onderzoekslocaties hebben tot de aanleg van de N513 in agrarisch gebied gelegen waardoor eventuele bodemverstoringen beperkt zullen zijn. Mogelijk heeft de aanleg van de N513 bodemverstoringen veroorzaakt. Voor de onderzoekslocaties moet rekening gehouden worden met mogelijke archeologische resten uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen. Deze resten worden direct onder de bouwvoor verwacht. De archeologische sporen kunnen bestaan uit nederzittingsresten, maar ook uit sporen van landinrichting.

3 Conclusie en advies

3.1 Conclusie

Voor beide onderzoekslocaties moet worden uitgegaan van een hoge trefkans op archeologische resten uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen. Omdat de locaties altijd in agrarisch gebied hebben gelegen is de verwachting dat eventuele archeologische resten goed behouden zijn. De aanleg van de N513 en de sportvelden ten zuiden van de weg kunnen voor bodemverstoringen gezorgd hebben.

De geplande ingreep op locatie 14-1 is zeer beperkt. In een bestaande sloot wordt een damwand aangebracht die voorzien is van een klepstuw. Het indrukken van de damwand zal bodemlagen meetrekken. Deze verstoring is minimaal waardoor verder archeologisch onderzoek op deze locatie niet zinvol is.

De geplande ingreep op de locatie 14-2 is de door het aanbrengen van een duiker, een betonput met stuwklep en het uitgraven van een watertoevoer naar de stuwklep groot. Verder archeologisch onderzoek op deze locatie kan inzicht geven in de bodemopbouw en de trefkans op archeologische resten en eventuele bodemverstoringen door de aanleg van de N513 en/of de sportvelden.

3.2 Advies

MUG Ingenieursbureau b.v. adviseert om op locatie 14-2 een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren om na te gaan of hier bodemlagen met mogelijke archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen ingreep. Voor locatie 14-1 adviseert MUG Ingenieursbureau b.v. om geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren. De bodemverstoring door het aanbrengen van een damwand in de bestaande sloot is minimaal.

Het bevoegd gezag, gemeente Castricum, besluit hoe verder wordt omgegaan met het archeologisch erfgoed op basis van het bovenstaande advies.

Het onderzoek is met zorg uitgevoerd. Indien toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, geldt de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij onze minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS). De melding dient ook bij de gemeente gedaan te worden.

Literatuur en bronnen

Geraadpleegde literatuur:

- Alkemade, M. & R.M. van Heeringen & K. Klerks. 2011. *Archeologiebeleid gemeente Castricum*. Amersfoort (V634)
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland*. Assen.
- Brandt, R.W. et. al. (red), 1992. *Archis, Archeologisch basisregister, versie 1.0*. Amersfoort.
- Coppens, C.F.H. & S. de Kruif, 2012. *Plangebied Bleumerweg en Duinvallei, gemeente Castricum; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase)*. Weesp (RAAP-notitie 4112).
- Exaltus, R., 2015. *Bakkum-Noord, Heereweg, Gemeente Castricum (NH.). Een inventariserend archeologisch veldonderzoek*. Zuidhorn (De Steekproef-rapport 2015-10/08).
- Groot, R.W. de & E. van der Laan, 2012. *Plangebied Bleumerweg en Duinvallei, gemeente Castricum; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek proefsleuven*. Weesp (RAAP-rapport 2614).
- Ham, N.H. van der 2010. *Archeologisch onderzoek aan de Brakersweg 67-69 te Castricum (gemeente Castricum). Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen*. Capelle aan den IJssel (A10-064-I).
- Honigh, B.D., 2016. *Archeologisch bureauonderzoek inrichting Veldt te Castricum, gemeente Castricum (N-H)*. Zaandijk (Hollandia reeks 605).
- Klooster, B., 2009. *Archeologisch onderzoek Schulpstet 7, 9, en 13 Bakkum – gemeente Castricum*. Houten (Grontmij Archeologische Rapporten 852).
- Koeslag, G.J. de, 1970. *Bodem en bemesting, cursus bodemkunde*. Wageningen.
- Kok, M.S.M., 2008. *The homecoming of religious practice: an analysis of offering sites in the wet low-lying parts of the landscape in the Oer-IJ area (2500 BC-AD 450)*. Amsterdam, thesis.
- Koning, J. de & E. Poulus, 2011. *Bureauonderzoek ontwikkeling Schulpvaart, gemeente Castricum*. Zaandijk (Hollandia -reeks 377).
- Kort, J.W. de, 2004. *Onderzoeksgebied Bleumerweg te Bakkum, gemeente Castricum: een inventariserend archeologisch onderzoek*. Weesp (RAAP-notitie 648).
- Laan, E. van der, 2012. *Plangebied Bleumerweg en Duinvallei, gemeente Castricum; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek proefsleuven*. Weesp (RAAP-rapport 2614).
- Médard, A., 2015. *Verkennd archeologisch booronderzoek aan de Kooiweg 5 te Castricum, gemeente Castricum*. Zaandam (Argo 66).
- Médard, A., & J.P.L. Vaars, 2014. *Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Heereweg 1 te Castricum*. Zaandam (Argo 38).
- Médard, A. & J.P.L. Vaars, 2016. *Inventariserend veldonderzoek (proefsleuven) aan de Kooiweg 5 te Castricum, gemeente Castricum*. Zaandam (Argo 99).
- Nyst, C.L., 2006. *Archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Stetweg te Bakkum, gemeente Castricum (Noord-Holland)*. Amsterdam (AAC-notities 30).
- Poulus, E., 2012. *Archeologisch bureauonderzoek Kooiweg, Castricum*. Zaandam (Hollandia -reeks 349).
- Ravesloot, C. & F.A. Perk, 1989. *Ruilverkaveling Limmen-Heiloo: een archeologische kartering, inventarisatie en waardering*. Weesp (RAAP-rapport 9).
- Schorn, E.A., 2018. *Inventariserend veldonderzoek karterende fase Brakersweg 67-69 te Castricum gemeente Castricum*. Duiven (KSP-rapport 18315).
- Sprangers, J. & S. Warning, 2015. *Plangebied Heereweg 52 in Bakkum-Noord, gemeente Castricum; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase door middel van boringen)*. Weesp (Raap-notitie 5200).
- Tuinman, N.C., 2018. *Een archeologisch verkennend booronderzoek Castricum 't Veld*. Zaandam (Hollandia -reeks 685).
- Vaars, J.P.L. & G.T.C. van den Berg, 2003. *Proefsleuvenonderzoek Bleumerweg Bakkum-Noord (gemeente Castricum)*. Zaandijk (Hollandia -reeks 27).
- Verduin, J.T., 2010. *Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakum, gemeente Castricum*. Zaandam (Hollandia -reeks 280).
- Verduin, J.T., 2011. *Inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven (IVO-P) aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum, gemeente Castricum*. Zaandijk (Hollandia-reeks 353).
- Weerheijm, W.J. & K. Klerks, P.C. Vos, 2011. *Herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum, gemeente Castricum*. Amersfoort (V882).

- Woltering, P.J. 1989. Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1988: Castricum, Bakkum. *Holland, regionaal-historisch tijdschrift*, p.304.

Geraadpleegde bronnen:

- Esri Nederland & Community Maps Contributors;
- Topografische Dienst Nederland;
- <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>;
- gegevens opdrachtgever;
- <http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>;
- <https://archis.cultureelerfgoed.nl>
- <https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>

MUG Ingenieursbureau b.v.

Zernikelaan 8
9351 VA Leek
Postbus 136
9350 AC Leek

0594 55 24 20
info@mug.nl
www.mug.nl

PRAKTISCHE DENKERS

over infra, geo, archeo en milieu